

HÖGSKOLAN
I HALMSTAD

Medie-kommunikationsvetenskap 180hp

KANDIDATUPPSATS

Medias vinkling av HPV-vaccinet

en kritisk diskursanalys

Monika Boros

Kandidatuppsats 15hp

Halmstad 2015-05-12

Abstract

Titel:	Medias vinkling av HPV-vaccinet, en kritisk diskursanalys
Författare:	Monika Boros
Handledare:	Helena Mortenius
Examinator:	Martin Danielsson
Typ av arbete:	Kandidatuppsats för media och kommunikationsvetenskap
Tidpunkt:	Höstterminen 2014
Antal ord:	11 364
Syfte och frågeställningar:	Syftet med studien är att undersöka på vilka sätt och vilka metoder två olika mediekanaler använder sig av för att övertyga och skapa trovärdighet om HPV-vaccinet.
Metod och material:	Kritisk diskursanalys på ett avsnitt ur samhällsprogrammet TV4 Kalla Fakta och tidningsartiklar rörande HPV-vaccinet.
Huvudresultat:	Framställning av HPV-vaccinet skiljer sig väsentligt åt vid granskning av Kalla Fakta och tidningsartiklarna. Metoderna som används i texterna för att skapa trovärdighet är expertutlåtanden och skapa förtroende med tittarna och läsarna.
Nyckelord:	HPV-vaccin, Media, Sjukvård

Innehållsförteckning

1. Inledning	4
1.1 Disposition	4
2. Bakgrund	4
2.1 Human Papillomvirus (HPV)	6
2.2 HPV vaccinet	6
2.3 Syfte och frågeställningar	7
2.4 Avgränsning	7
3. Tidigare forskning	8
3.1 HPV- vaccinet och media	8
4. Teoretiska referensramar	10
4.1 Diskurs som teori	10
4.2 Diskursbegreppet	10
4.3 Kritisk diskursanalys	11
4.4 Ideologi	12
4.5 Agenda setting	13
5. Metod	14
5.1 Analytiskt tillvägagångssätt	14
5.2 Urval och insamling av material	15
5.3 Kalla Fakta	16
5.4 Aftonbladet	16
5.5 Dalarnas tidning	16
6. Analys	17
6.1 Kalla Fakta	17
6.2 Tidningsartiklar	23
6.3 Sammanfattning av resultat	27
7. Diskussion	29
7.1 Metod diskussion	29
7.2 Resultat diskussion	30
8. Källförteckning	36

1. Inledning

Varje år drabbas 450 kvinnor i Sverige av livmoderhalscancer. Livmoderhalscancer är den tredje största cancerformen för kvinnor i världen. Nästan alla fall av livmoderhalscancer orsakas av viruset HPV, human papillomvirus. HPV- vaccinet skyddar mot HPV typerna 16 och 18, som anses ligga bakom 70% av all livmoderhalscancer (*Cancerfonden* 2013).

HPV- vaccinet har marknadsförts i media exempelvis genom tidningsartiklar som ”vaccin mot livmoderhalscancer”. Men har sedan dess debatterats huruvida det verkligen är värt att vaccinera unga flickor och om det egentligen finns tillräckligt med kunskap om vaccinet. Biverkningarna som har framkommit i media (främst i nyhetstidningar), har skapat stora rubriker och frågan ifall man ska våga ta risken att vaccinera sig eller inte hänger fortfarande kvar. Denna studie bygger på hur informationen om HPV- vaccinet har framställts, men främst vilka olika sätt media (d.v.s nyhetstidningar och samhällsprogram) skapar trovärdighet i samhället.

1.1 Disposition

En kort disposition av studien presenteras här, studien är uppdelad utefter de viktigaste delarna. Del 1 innefattar bakgrund, syfte och frågeställningar som ger en bild av området och problematisering. Del 2 behandlar teori, de centrala begreppen samt metoden med fokus på för- och nackdelar. Del 3 resultatdelen handlar om presentationen och analysen av texterna. Detta följs av den sista delen, diskussionen som kopplar ihop studiens syfte och frågeställningar, teori samt tidigare forskning.

2. Bakgrund

Anledningen till att studera HPV- vaccinet och hur det har framställts i media, är främst för att detta vaccin har varit omdebatterat i olika media (t.ex. Aftonbladet). När ett nytt vaccin dyker upp på marknaden belyses (d.v.s skrivs) det mycket om vaccinet, men skälet till att HPV- vaccinet fått så mycket fokus i medierna kan bero på att målgruppen för vaccinet är unga flickor. Tidigare forskning påvisar att informationen om HPV- vaccinet fortfarande är

ofullständig (Kennedy, Brunton, Hogg 2013). Det finns gott om information i hälsobroschyr men när det kommer till biverkningar och balansen mellan det positiva och de negativa aspekterna brister det (ibid).

Mediernas roll är central i studien, då det är deras perspektiv som uppsatsen bygger på. Medievärlden är ständigt i förändring. Begreppet *konvergens*- betyder att olika medieformer närmar sig varandra och flyter ihop exempelvis tidningar och internet. När man läser en intressant tidningsartikel och sedan vill fortsätta söka vidare om ämnet på internet då har två olika medieformer använts. Konvergens påverkas av den tekniska utvecklingen samt mediernas ekonomiska villkor. Internet har bidragit till att publiken också blir producenter genom att de själva kan lägga upp kommentarer, egna webbsidor och bloggar. Allt mer innehåll på nätet är idag användare-genererat (Hvitfelt & Nygren 2008: 21-27).

Även mediernas makt har förändrats i samhället, det är inte bara journalister vars makt ökar utan också de som kontrollerar medierna har fått mer makt. Många toppjournalister och redaktionella chefer på stora medier har makten att påverka den allmänna debattens inriktning, utpeka syndabockar eller hjältar (Hvitfelt & Nygren 2008:44-45). ”Agenda setting” blir allt mer central då media lyfter fram och berättar för samhället vad de ska tänka på. De kan inte styra hur vi tänker, men kan styra vad vi tänker på (Jensen 2012:161-162).

Flera faktorer påverkar det journalistiska arbetet och det redaktionella medieinnehållet, det finns både externa och interna faktorer. De externa faktorerna är ideologierna i samhället och sättet man tänker på, interna faktorer är däremot den enskilde journalisten med egna erfarenheter och värderingar som påverkar medietexterna. Journalisterna försöker inte bli påverkade av annonsörer och publiken. Ändå är dessa de starkaste faktorerna bakom medieinnehållet, även fast det inte styr det dagliga arbetet styrs innehållet på lång sikt (Nygren 2008:30-34). Det är också viktigt att vara medveten om att en nyhetstext påverkas både av språk- och samhällsstrukturerna, produktionen och konsumtionen men främst de sociokulturella aspekterna som finns i vårt samhälle (Ekström & Larsson 2010: 273).

Några exempel har givits ovan så som konvergens, mediernas makt, externa/interna faktorer som påverkar det journalistiska arbetet och nyhetstextens uppbyggnad. Det centrala i denna studien är främst den sist nämnda, för att se hur medierna bland annat genom språk-

samhällsstrukturer och sociokulturella aspekter använts för att skapa trovärdighet om ett ämne (i detta fallet HPV-vaccinet). Före påbörjad undersökning av hur bland annat tidningsartiklar (t.ex. Aftonbladet) men även andra mediekanaler (t.ex. Kalla fakta), är skrivna i syfte om att övertyga allmänheten såväl som skapa trovärdighet bör man först klargöra vad HPV-viruset är för något samt även förtydliga vaccinets funktion.

2.1 Human Papillomvirus (HPV)

HPV är en förkortning av Human Papillomvirus. HPV är ett vårtvirus som man kan få på händer och fötter, men vanligast är könsvårtorna som heter kondylom. Det finns över 100 olika typer av HPV virus och man kan därför smittas på olika sätt, vanligast är genom sexuell överförbarhet. I vissa fall kan HPV viruset leda till cellförändringar som kan orsaka livmoderhalscancer (*Sanofi Pasteur* 2014).

2.2 HPV vaccinet

HPV-vaccinet skyddar i förebyggande syfte mot HPV-typerna 16 och 18 som orsakar 70% av all livmoderhalscancer. Eftersom vaccinet sägs göra störst nytta innan man blir sexuellt aktiv, har unga flickor i första hand blivit prioriterade (har gets företräde) att vaccinera sig då sannolikheterna är större för vaccinet att verka vid ung ålder. Socialstyrelsen har därför beslutat att HPV-vaccinet ska ingå i barnvaccinationsprogrammet för flickor födda 1999 och senare, som kallas för Gardasil. Från och med 2012 kan flickor mellan 10-12 år kostnadsfritt få vaccinera sig med Gardasil genom skolhälsovården. HPV- vaccinet skyddar även mot kondylom, som är en vanlig könssjukdom (*Socialstyrelsen* 2014).

Vaccinet ges vid tre tillfällen under en 1 års period. Första dosen ges vid vald datum, andra dosen ges 2 månader efter den första och tredje 6 månaders mellanrum från och med den första dosen (*Fass*). Socialstyrelsen planerar en föreskriftsändring från årsskiftet 2014-2015 som innebär att HPV-vaccinet kan ges med två doser istället för dagens tre (*Socialstyrelsen* 2014).

2.3 Syfte och frågeställningar

Syftet med studien är att undersöka på vilka sätt och vilka metoder som två olika mediekanaler använder sig av för att övertyga och skapa trovärdighet om ett ämne (d.v.s. HPV-vaccinet). Detta har gjorts genom att ha studerat hur HPV- vaccinet har framställts i samhällsprogrammet Kalla Fakta samt i tidningsartiklar.

- Hur skiljer sig framställningen i ett avsnitt ur samhällsprogrammet Kalla Fakta TV4 från tidningsartiklarna angående HPV-vaccinet?
- Vilka metoder har använts för att skapa trovärdighet kring vaccinet?

2.4 Avgränsning

Studien är avgränsad till två mediekanaler inom Sverige, ett avsnitt ur samhällsprogrammet Kalla Fakta samt utvalda tidningsartiklar (från nyhetstidningar). Det berörda avsnittet från Kalla Fakta handlar specifikt om HPV-vaccinationen och tidningsartiklarna är valda utifrån relevans till studien. Studien är begränsad till publiceringsåren 2012-2014 eftersom syftet är att undersöka hur HPV-vaccinet har framställs i de två mediekanalerna och inte vaccinet framväxt som skedde 2007.

Det finns idag två olika sorters vaccin mot HPV-viruset (Gardasil och Cervarix). Eftersom läkemedelsföretaget har valt att erbjuda Gardasil i vaccinationsprogrammet för unga flickor är det också det vaccin många har uttalat sig om i olika typer av mediekanaler. Sedan Cervarix inte har fått samma media exponering har tidningsartiklarna berörande den HPV-vaccinet valts att exkluderas (*Läkemedelsföretaget* 2014).

3. Tidigare forskning

Inom tidigare forskning har många studier gjorts om själva HPV-vaccinet, samt hur media har framställt vaccinet genom granskning av tidningsartiklar och internet. I denna studien har relevant forskning om HPV-vaccinet presenterats, så väl som medias perspektiv på HPV-vaccinet.

3.1 HPV- vaccinet och media

Anledningen till att det är viktigt att analysera HPV- vaccinet i media är eftersom det har uppmärksamats i olika länder, då vaccinets mottagare är tjejer mellan åldern 12-17 (Bodemer, M.Muller, Okan: 2011). Hilton, Hunt och Lagan (2010) tar också upp att introduktionen av ett nytt vaccin ofta får stor uppmärksamhet i media, men speciellt ett vaccin riktat mot unga flickor kan ha påverkat massmedias och samhällets fokus ännu mer. Sammanfattningsvis visar forskningen i England på att en positiv mediebevakning har gjorts angående HPV-vaccinet och att detta kan vara avgörande för allmänhetens acceptering av vaccinet (ibid).

I en studie där man intervjuade unga flickor om HPV-vaccinet och informationen som fanns kring detta, ansåg flera flickor att informationen som fanns om HPV- vaccinet var otillräcklig och inkonsekvent. De tyckte att mycket av informationen som fanns i hälsobroschyr inte hade någon balans mellan de positiva och negativa aspekterna av vaccinet. Då man exempelvis inte tog upp biverkningarna av HPV- vaccinet. Flickorna berättade också att de hellre hade föredragit personliga erfarenheter av andra som tagit vaccinet och hur det har påverkat deras vardag (Kennedy, Bruton, Hogg 2013).

Forskning har också gjorts kring hur media både i tidningar och på nätet framställt HPV-vaccinet vilket är centralt för denna studie. Bodemer, M.Muller, Okan (2011) gjorde en undersökning som handlade om att analysera både webbplatser och tidningsartiklar, för att ta reda på hur balanserad informationen om vaccinet är. Resultatet visade att båda medierna det vill säga webbplatser och tidningsartiklar saknade en balanserad rapportering om HPV-vaccinet och att det brast i öppenhet (tydlighet) så väl som i korrekthet (om informationen som fanns kring HPV-vaccinet). En annan studie stödjer att tidningsartiklarna inte alls

nämnde riskerna om HPV-vaccinet utan istället fokuserar på att vara informativa om säkerheten på grund av den unga målgruppen (Hilton, Hunt, Lagan: 2010).

Detta tyder också på varför det är relevant att se tidigare forskning av hur unga flickor känner inför vaccinet då de är den största målgruppen (Kennedy, Brunton, Hogg 2013). Det finns fortfarande ett behov att informera om de negativa aspekterna av vaccinet och utbilda kvinnor om HPV-infektionen samt vaccinet (Hilton, Hung, Lagan 2010). Tidigare forskning visar på att informationen om Gardasil, en av HPV-vaccinerna kan ha påverkats av media och att fokuset istället borde ligga på att utbilda kvinnor om cancer och dess förebyggande syfte (Kelly, Leader, Mittermaier: 2009). Hilton, Hunt, Lagan (2010) stödjer att media har en stor roll i att sätta agendan för hälsofrågor. Trots den digitala utvecklingen av internet är tidningar fortfarande en viktig kanal (Bodemer, M.Muller, Okan: 2011). Därför bör man inte utesluta tidningsartiklar i en granskning av exempelvis HPV-vaccinet och det är också en av anledningarna varför tidningsartiklar använts i studien.

Tidigare forskning visar tydligt att media inte alltid lyckats få ut balanserad information om HPV-vaccinet när det gäller att både informera men också att lyfta fram de negativa aspekterna så som eventuella biverkningar. Detta blir ännu viktigare när det handlar om ett vaccin som ges till unga flickor. Forskningen visar dock inte på vilket sätt media gör detta, hur de exempelvis skapar trovärdighet och hur viktig framställning av ett ämne faktiskt kan vara för samhället. Det vill säga hur påverkade människor kan bli av att exempelvis läsa om ett ämne beroende på hur texten är vinklad (ex. positivt eller negativt). Därför har studien berört hur media gör när det rapporterar om ett ämne så som HPV-vaccinet i utvalda tidningsartiklar och ett avsnitt om HPV-vaccinet i Kalla Fakta. Innan analysen kan ske introduceras teorivalet och de centrala begreppen som kommer belysas ytterligare i diskussionen.

4. Teoretiska referensramar

Detta avsnitt handlar om diskurs som teori där väsentliga begrepp som kommer att användas i studien förklaras. Två av dessa begrepp är ideologi och agenda setting, som inte bara är centrala inom teorin utan även ur ett mediaperspektiv (d.v.s hur texter framställs och medias effekt på samhället).

4.1 Diskurs som teori

Studien bygger på Critical discourse analysis (CDA), som kallas kritisk diskursanalys på svenska. Diskursanalys har både en teoretisk och metodologisk utgångspunkt (Alvensson & Sköldberg 2008:459). I denna studien används van Dijks analysmetod som har utvecklat en sociokognitiv variant, han menar på att alla texter är strukturerade på ett sätt som gör att vi människor uppfattar texten på ett visst sätt. En nyhetstext är alltså inte bara en kombination av tecken utan är också strukturerad efter ord och satser som gör att språket framträder (van Dijk 1988, se Ekström & Larsson 2010:273). Nedan följer en beskrivning av de centrala begreppen.

4.2 Diskursbegreppet

Diskurs som begrepp finns i flera olika definitioner. Två exempel tas upp som är relevanta för kritisk diskursanalys. Det första är att diskurs ses som ett språkligt uttryck och samtal som sker mellan två eller flera personer som pratar eller som på något annat vis skapar samtal genom tex. sms. Detta sätt att se på diskursbegreppet är centralt inom språkvetenskapen som introducerades runt 1900-talet. Det viktiga är att språket leder till social interaktion som skapar relationer mellan människor. I vilken situation samtalet sker i och den sociala bakgrunden påverkar vad som sägs och hur det sägs, detta kallas för situationell kontext. Diskursbegreppet används också för att studera den institutionella nivån och vad som sker när olika diskurser möts (ex. relationen mellan läkare och patient). Den andra innebörden av diskurs är, som institutionell kunskapsproduktion. Institutioner så som sjukhus, skolor har olika mängd av kunskap. Kunskapen har vuxit fram genom rutiner och regler. Diskurser är alltså allt som sägs, skrivs och görs inom ett institutionellt område (Ekström & Larsson 2010:271-272). I studien kommer en av dessa diskursbegrepp vara mest central, begreppet

som studerar den institutionella nivån. Texterna kommer att innefatta olika diskurser då det i analysen av texterna i vissa fall finns en relation mellan läkare och patient.

Diskursanalys påverkas också av maktaspekterna av de regler och konventioner som i samhället styr vad som sägs, hur det sägs och vem som säger det. Diskursbegreppet introducerades först inom samhällsvetenskapen av Foucault, han ansåg att maktbegreppet var centralt inom diskursanalys. Foucaults sätt att se på makt, var genom att se på hur en person eller aktör utför (använder sig av) makt i samhället. Han menade också på att makt alltid påverkar de sociala relationerna man har i livet (Lindgren 2009:111).

Eftersom det finns flera olika definitioner av diskursbegreppet grundar sig studien på Potter & Wetherell (1987) redogörelse av begreppet. Att diskurs innefattar alla typer av språkanvändning både i muntliga och skriftliga texter så väl som i yttranden och skrivna dokument. En diskurs är alltså en social text (Potter 1996, se Alvesson & Sköldberg 2010:460).

4.3 Kritisk diskursanalys

I kritisk diskursanalys går man ett steg längre än diskursbegreppet som har nämnts ovan, det handlar inte bara om att se på texten och själva språket, utan också hur samhället träder fram i texten och hur den är en del av texten. Det handlar om att leta efter de kulturella, sociala, politiska och ekonomiska faktorer för att se under vilken texten har kommit till (Ekström & Larsson 2010: 266-267). Kritisk diskursanalys (CDA) intresserar sig för de dolda i texten; agendor, värderingar och intressen. Det handlar om de sociokulturella faktorerna texten befinner sig i och att försöka lyfta fram dessa. En central fråga inom kritisk diskursanalys är: ”Varför är texten som den är?” (Ekström & Larsson 2010: 273-274).

Nyhetstexter tas upp som ett exempel. I första hand påverkas texterna av de individer som producerar nyheterna (deras bakgrund, erfarenheter och tolkningar) styr också hur innehållet ser ut. Dessa texter är sedan inbäddade i språk- och samhällsstrukturer, de är skrivna på ett sätt som är självklara för oss och strukturerade efter exempelvis rubriker, underrubrik (som kallas för sociokognition). Sedan påverkar också de sociokulturella faktorer hur vi uppfattar texterna, exempelvis människorna i Sverige uppfattar texten på ett visst sätt medan en

utomstående, någon som inte förstår svenska eller har en annan kulturell bakgrund kan dessa texter plötsligt bli främmande för (Ekström & Larsson 2010:273-274).

Det finns olika metoder för att tillämpa kritisk diskursanalys, Fairclough grundar sina analyser utifrån lingvistik (språkvetenskapen). Medan van Dijks, vars metodanalys som är central för denna uppsats utgår ifrån en sociokognitiv variant (dvs. de självklara strukturerna som en nyhetstext har för att läsaren ska kunna uppfatta och förstå texten) (Ekström & Larsson 2010:273-274).

4.4 Ideologi

Ideologi är centralt inom kritisk diskursanalys och handlar om samhällets maktstrukturer, då olika grupper vill påverka och nå ut till så många som möjligt. Ideologikritik har kommit att bli kallad för ett teoretiskt verktyg. Som analyserar de ideologiska makt- och dominansförhållanden som finns i samhället, exempelvis mellan man och kvinna, social klass eller olika kulturer utifrån språket. Anledningen till att ideologikritik kan användas inom nyhetstexter är eftersom texterna ofta rymmer olika konflikter som finns i samhället (bland annat politiska, ekonomiska och kulturella) och detta kan studeras genom att urskilja dessa konflikterna i texten (Ekström & Larsson 2010: 267-269).

Fairclough menar att ideologi är propositioner, underliggande antaganden som finns i texterna. Dessa propositioner bidrar sedan till olika maktförhållanden, det är dock viktigt att betona att vissa texter är mer ideologiska än andra (Lindgren 2009:120).

Ideologikritiskt perspektiv är intressant inom medier, på det sättet att när en text fungerar som ideologi förutsatt att den framställs som icke-ideologisk och att informationen är neutral och objektiv ifrågasätts den inte heller. Det finns oftast ett vinklat maktintresse som har med ideologi att göra. Vi som mediekonsument köper informationen som framställs av media som objektiv fakta när man istället borde vara kritisk till informationen som ges via medier annars finns det en risk att man själv blir "budbärare" av samma information (Ekström & Larsson 2010:269).

4.5 Agenda setting

Ett annat begrepp som är relevant för studien är agenda setting. Agenda setting studerar förståelsen av mediaeffekterna. Enklast förklarar berättar media för människorna vad de ska tänka på. Agenda setting studerar tre olika sorters agendor, det som har med media att göra, publiken och de politiska institutionerna. Dessa interagerar oftast med varandra, när man vill förstå publiken i samband med media eller också politiker. Agenda settings studier fokuserar mycket på nyheter och politisk ekonomi (Jensen 2012:161-162).

I medietexterna om HPV-vaccinationen sätter media främst agendan. De ger oss den information som finns tillgänglig och uppmärksammar samhället om eventuella biverkningar. Tidigare forskning visar att i England var mediebevakningen positiv och att detta kan vara avgörande för allmänhetens acceptering av vaccinet (Hilton, Hant & Lagan: 2010). Alltså väljer nyhetsmedian de frågor de vill rapportera om utifrån medborgarnas eller mediepublikens intresse vilket är också vad agenda setting står för (Smith 2013:142). Även läkemedelsföretaget samt sjukvården sätter agendan i studien, som alltid kommer till försvar när patienter och andra drabbade uttalar sig om biverkningar i tidningsartiklarna, mer om detta i analysen (Mostofizadeh, S. 2013; Mårtensson, M. 2012; Peruzzi, B. 2013).

De centrala begreppen inom diskurs teorin (d.v.s. diskurs, kritisk diskursanalys, ideologi och agenda setting) kommer ytterligare att beröras senare i analysen. För att få en djupare förståelse av van Dijks kritiska diskursanalys presenteras nedan den analytiska tillvägagångssätten samt material och urval som har använts i studien.

5. Metod

Detta avsnitt introducerar den metoden som studien bygger på, van Dijks analysmetod som ligger till grund för denna kritiska diskursanalys. Avsnittet kommer också att hantera och diskutera det material som valts ut för studien. Detta följs av en kort beskrivning av tidningarna och samhällsprogrammet Kalla Fakta som använts i analysen.

5.1 Analytiskt tillvägagångssätt

I samhällsvetenskapen handlar textanalyser om att förstå det som texten ger uttryck för och även på vilka sätt det påverkar samhället (Ahren & Svensson 2010:148-149). Att genomföra en textanalys kan därmed ses som central för denna studie, då den undersöker hur media skapar trovärdighet i samhället. Den metod som kommer att användas i denna studien är kritisk diskursanalys då denna analysmetod studerar hur makt utövas genom exempelvis texter (Ekström & Larsson 2010:155). Den främsta anledningen till varför kritisk diskursanalys har använts i studien är eftersom den studerar det underförstådda, det som tas föregivet i texten vilket också står i linje med studies syfte att hitta de undangömda metoderna media använder sig av.

Van Dijks (1988) kritiska diskursanalys studerar texterna på makro och mikrostrukturell nivå. Makronivån innefattar övergripande egenskaper, så som tematiska och schematiska strukturerna. Den tematiska strukturen handlar om den hierarkiska ordningen av nyheten, relationen mellan artikelns huvudtema (rubrik, ingress) och delteman. Det som befinner sig högst upp i en text är oftast det som anses vara viktigast. Den schematiska strukturer innefattar däremot nyhetstextens sociokognitiva form, hur den är uppbyggd genom rubrik, ingress men även historisk bakgrund som handlar om hur texten relaterar den aktuella händelsen till det förgångna. Mikroanalysen innefattar global och lokal koherens. Global koherens syftar till textens mening och lokal koherens till hur de olika delarna av texten hänger ihop på ett logiskt sätt. Det är också viktigt att studera de närvarande implikationer (information som inte är relevant för nyhetstexten) och även textens stil beroende på vad texten vill kommunicera fram. Till sist kan det även rymma sociokulturella och ideologiska element i ord och ordval, där kontexten kan avgöra vad ordet betyder (Ekström & Larsson 2010:275-276).

Anledningen till att studien bygger på van Dijks kritiska diskursanalys är för att den kan besvara syftet på ett bra sätt. Analysen sker både på koherens (ordval och mening) men också textens sociokognitiva form (hur texten är uppbyggd). Det intressanta var att se på likheterna och skillnaderna mellan Kalla Fakta och tidningsartiklarna. Exempel på likheter och skillnader var bland annat hur uppbyggnaden av text och budskap skiljer sig åt men även val av specifika ord.

5.2 Urval och insamling av material

Vid insamling av material gjordes en sökning på 15-20 svenska tidningsartiklar på nätet, i förhoppning att hitta både positiva och negativa vinklingar av HPV-vaccinet i nuläget. Sökord som har använts är HPV-vaccinet, HPV, sjukvården och publiceringsåren 2013-2014. Det upplevdes som att många svenska nyhetsartiklar har sedan framväxten av HPV-vaccinet gått från en negativ till en mer positiv syn, vilket gjorde att det inte fanns tillräckligt brett urval för att endast begränsa studien till tidningsartiklar. Vid sökningen efter material hittades ett avsnitt ur Kalla Fakta som specifikt var inriktad på HPV-vaccinet och medias vinkling av vaccinet. Avsnittet innehöll relevant fakta om HPV-vaccinet samt de drabbade, men också intressanta uttalande av HPV-experten som alla hade en kritisk inställning till vaccinet. Som komplettering valdes därför Kalla Faktas avsnitt om HPV-vaccinet, eftersom deras granskning sker kritiskt. Då dessa två mediekanalerna (Kalla Fakta som samhällsprogram och tidningsartiklar) skiljer sig åt bör det förtydligas att ingen generalisering kring ämnet HPV-vaccinet har gjorts. Studien bygger endast på framställningen av HPV-vaccinet i specifikt dessa två mediekanalerna. Då Kalla Fakta granskar ämnen kritiskt och tidningsartiklarna försöker vara så objektiva som möjligt var det intressant att se likheter och olikheter. Som exempelvis på vilka sätt de skapar trovärdighet för publiken oavsett vinkling men också skillnaderna mellan de olika medieformerna då den ena är verbal medan den andra är skriftlig form. Tidningsartiklarna valdes i samband med när Kalla Fakta klippet sändes mellan publiceringsåren 2012-2014. Artiklarna är även valda utifrån olika vinklingar (t.ex. objektiv, kritisk) för att skapa bredd vilket gör att tidningarna i sig så om Aftonbladet, Dalarnas tidning är relevanta. Nedan följer en kort beskrivning av mediekanalerna som har analyserats i studien (d.v.s Kalla Fakta, samt nyhetstidningarna vars artiklarna är valda från).

5.3 Kalla Fakta

Kalla fakta är ett samhällsprogram där man granskar olika samhällsfrågor så som avslöjande av politiker, makthavare och andra samhällsfenomen. Deras granskning sker på en kritisk nivå. Kalla fakta har varit ansvariga för avslöjanden och fått flera olika priser. Bland annat Guldspaden och Stora journalistpriset för en granskning om Egypten utvisningarna (*Kalla Fakta* 2013). Avsnittet som valts i studien heter Kalla Fakta del 7 och sändes 21 april 2013.

5.4 Aftonbladet

Aftonbladet är en socialdemokratisk tidning som grundades av Lars Johan Hierta år 1830. Den är sedan 1910 en sjudagars tidning. Upplagorna steg upp till 30 000 ex redan i början av 1900-talet. Den finns idag både i tryckt samt digital form (*Nationalencyklopedin (NE)* 2014). Artiklarna som har valts ur Aftonbladet är ”Tog vaccin mot cancer- fick MS” som publicerades 29 november 2013 och ”Ann-Britt-därför vill jag inte vaccinera min dotter” som publicerades 28 mars 2012.

5.5 Dalarnas tidning

Dalarnas tidningar (DT) bildades år 1987 och ägs av Mittmedia (*NE* 2014). Artikeln som har valts ur DT är ”HPV-vaccineringen går trögt”, som publicerats 9 januari 2013.

6. Analys

Kritisk diskursanalys har gjorts utifrån van Dijks analysmetod på Kalla Faktas avsnitt om HPV-vaccinet samt tre tidningsartiklar. Avsnittet börjar med en analys av Kalla Fakta som analyseras självständigt eftersom den är viktig att se i sin helhet. Tidningsartiklarna däremot är uppdelade efter valda rubriker för att sambandet mellan dem är intressanta. I den avslutande delen sammanfattas även resultatet.

6.1 Kalla Fakta

Vissa delar av Kalla Fakta klippet tas inte med i analysen, då innehållet inte är relevant för studien. Exempel på delar som inte har analyserats är intervjuer med personer som inte har någon specifik koppling till HPV-vaccinet (t.ex. en kvinna som har drabbats av livmoderhalscancer eller också en ung tjej som står inför valet att vaccinera sig). Även den amerikanska reklamvideon är irrelevant, då studien handlar om den marknadsföringen av vaccinet som har gjorts i Sverige. Detta eftersom studien fokuserar på hur HPV-vaccinet framställs av de drabbade och experterna i programmet. Ett undantag har gjorts, då en del av klippet med unga tjejen som kontaktar vårdguiden har tagits med eftersom det visar på hur vården porträtteras gällande HPV-vaccinet.

Anledningen till varför Kalla Fakta inte är strukturerat efter makro och mikronivåerna enligt van Dijks analysmetod är eftersom programmet hoppar mellan olika händelser och därför flyter nivåerna ofta ihop med varandra. För att förstå helheten av programmet är det strukturerat upp efter rubriker som beskrivs nedan. Kalla Faktas analysdel är strukturerat efter rubriker som är mest centrala utifrån programmet. Inledningen är central i den bemärkelsen då van Dijks analysmetod bygger på textens hierarki och menar på att ingressen/inledningen är viktigast då den summerar textens innehåll (Ekström & Larsson 2010:275). Expertutlåtanden av forskare, läkare och andra motparter eller medparter som uttalar sig om vaccinet, dessa röster är viktiga att lyfta fram och har därför fått en egen rubrik. Sista rubriken är intervjuerna med drabbade vars kritiska röster Kalla Fakta programmet främst handlar om.

Inledning

Kalla Faktas granskning av Gardasil (d.v.s HPV-vaccinet) inleds med att programledaren presenterar sig själv som förälder. Programledaren berättar också att hon har två döttrar. På detta vis skapas det en relation mellan publiken och avsändaren genom att programledaren berättar något personligt om sig själv. Detta kallas för kognition, då texten blir till när den kommer i kontakt med en publik och det är då meningar och uppfattningar skapas (Ekström & Larsson 2000: 202). Man får också en känsla av empati och förståelse då programledaren själv befinner sig i sitsen att ge HPV- vaccinet till sina döttrar eller att avstå från det. Man har i inledningen satsat på textens ton och specifika ordval som skapar en kontakt med publiken. Nedan följer ett citat där man tidigt får reda på programledarens egna inställning angående HPV- vaccinet. ”Ju mer jag har läst om Gardasil desto mer förvirrad har jag blivit.”- säger programledaren Lena Sundström. Efter detta citat inleds programmet genom att två frågeställningar tas upp: ”Vad vet man egentligen?” ”Varför är det så bråttom?” Dessa frågor skapar en röd tråd genom hela programmet. Inledningen av en text ses ofta som huvudtemat, då nyhetstexter bygger på hierarkier. Kalla Fakta inleds med att summera ämnet och frågeställningarna visar vilka frågor som man vill besvara genom programmet (Ekström & Larsson 2010:275). Frågeställningarna är kritiska i den mån, då de inte handlar om att ta reda på sanningen bakom vaccinet. Istället ifrågasätter Kalla Fakta vad myndigheten eller sjukvården ”egentligen vet”, som tidigt porträtteras upp som boven i programmet.

Citatet nedan presenteras av en tjej, som läser upp en text från hennes dator. ”Jag ställde bara en fråga till överläkaren idag. Jag vill att han ska vara helt ärlig och det är han. Han svarar att man kan dö och jag har aldrig varit så rädd som nu.”- tjej 20 år. Ingen presentation av tjejen ges här och man får egentligen inte reda på varför hon är eller har varit sjuk. Ordvalen direkt efter introduktionen av programmet känns noggrant utvalda. Redan här får vi reda på att det kan handla om liv och död. Trovärdighet skapas genom orden ”överläkare” och ”ärlig”. Här använder man sig av emotionell argumentation för att skapa medlidande. Detta väcker intresse för publiken och man vill se vidare på programmet för att få en förståelse av vad som har drabbat denna unga tjejen. Direkt efter det korta klippet med tjejen, följs ett med en kvinna som motsäger den unga tjejen genom att tala om att biverkningar kan man få av alla sorter av vaccin och läkemedel. Hon bedömer det som att nyttan överväger riskerna med Gardasil. Man får bilden av att kvinnan jobbar inom vården fast hon inte har presenterats

ännu. Till följd av hennes motsägelse porträtteras vården på ett visst sätt, redan här blir man som tittare skeptiskt ifall sjukvården verkligen har någon kunskap om biverkningarna av Gardasil (HPV-vaccinet).

Expertutlåtanden

Senare introduceras två forskare i USA angående Gardasil. Den ena forskaren presenteras genom att Kalla Fakta berättar att hon är en av de ”främsta HPV- experten i världen”. Detta kan ifrågasättas genom att ställa sig frågan vem som har avgjort detta, vem har gett henne titeln som en av dem främsta HPV- experten i världen. Ingen mer information redovisas här förutom hennes namn och vart hon jobbar. Detta pekar på bristfällig information som inte backas upp med en källa i programmet. Så här säger den kvinnliga forskaren om HPV- vaccinet: ”Vi har bevis på att det skyddar mot förstadiet av cancer. Vi har ännu ingen bevis på att vaccinet varar tillräckligt för att förhindra livmoderhalscancer.” (översatt från engelska.) Hon berättar också att marknadsföringen angående HPV- vaccinet i USA har i detta fall varit felaktig då man har introducerat vaccinet som skydd mot livmoderhalscancer. En annan forskare bekräftar detta: ”Det finns inget bevis på att det skyddar mot livmoderhalscancer, inget. Idag vet vi inte om vaccinet har förhindrat livmoderhalscancer och absolut inte 70% av dem.” (översatt från engelska.) Forskaren menar på att det kan vara sant att vaccinet skyddar upp till 70% mot livmoderhalscancer, men att bevis på det ännu inte finns och att det kan ta flera år innan man kan bekräfta detta. Man kan här koppla detta till frågeställningarna som ställs i början av programmet, ”Varför är det så bråttom?” Här får man den frågan bekräftad av en välutbildad forskare i USA som faktiskt säger att det kan ta flera år innan man upptäcker ifall vaccinet verkligen skyddar mot livmoderhalscancer.

Två intervjuer med forskare som specifikt studerar HPV-vaccinet skapar trovärdighet. Ord som ”forskare”, ”expert” och ”professor” är personer som vi människor i samhället känner förtroende för och associerar med makt. Man använder sig av ideologikritik då man medvetet har valt en expert/forskare istället för en vanlig läkare. Det handlar om vem som har mest makt i samhället och experter/forskare ses som människor man kan lita på och därför ifrågasätter man som tittare inte påståenden eller argumentationer när det kommer från rätt person (Ekström & Larsson 2010:268-269).

Texten sätts här in i ett större sociokulturellt sammanhang genom att man utgår ifrån HPV-vaccinet och händelser inom Sverige till USA för att ta reda på vad dessa ”experter” säger om vaccinet. Kalla Fakta väljer att sätta texten i en annan kultur eller också ett annat samhälle (Ekström & Larsson 2000:202-203). Man hade lika gärna kunnat intervjua experter i Sverige om HPV- vaccinet men eftersom USA brukar förknippas med snabb utveckling och hög grad av kunskap, kan det vara en av anledningarna varför man specifikt har valt detta land.

Även SBU (Statens beredning för medicinsk utvärdering) som granskar metoder och risker inom sjukvården intervjuas i programmet. En man som jobbar på SBU bekräftar återigen att HPV- vaccinet endast skyddar i 60-70% av fallen. Mannen använder ord som ”troligtvis” och ”kanske” när han pratar om dessa fall i procentandel. Kalla Fakta visar mannen en folder som Stockholms läns landsting gav ut 2012 där man marknadsfört HPV-vaccinet som ”vaccin mot livmoderhalscancer”. Mannen berättar att han tycker information är överdriven och att man istället borde berätta om det som är viktigt att tänka på. Informationen i foldern ger bilden av att vaccinet skyddar 100% och det är felaktigt säger han.

Därefter försöker Kalla Fakta ta kontakt med Merck-företaget som utvecklat Gardasil, som hänvisar till återförsäljaren och tillslut får de endast tala med myndigheten. Eftersom att man hänvisar till ett annat företag, får man intrycket av att företaget döljer något. Men man får inte reda på under vilka omständigheter företaget kontaktas under och ifall de möjligtvis känner sig hotade av hur Kalla Fakta porträtterat dem. Läkemedelsverket presenteras också i programmet och man får veta vem kvinnan i början av programmet är. När kvinnan pratar om att HPV-vaccinet tar bort förstadiet till cancer och att det inte är möjligt att få cancer på något annat vis, så stannar hon till på slutet av meningen. Detta utnyttjar Kalla Fakta för att få kvinnan att framstå osäker. När en ung tjej ringer till vårdguiden och frågar om eventuella biverkningar av vaccinet, händer det samma sak. Kvinnan i andra sidan av luren stannar och har inte riktigt den kunskapen om HPV-vaccinet som hon borde ha. Återigen porträtteras sjukvården som okunniga och omedvetna om biverkningarna av vaccinet.

Intervju med drabbade

Senare i programmet intervjuas två unga tjejer, som båda har drabbats av biverkningar från HPV-vaccinet Gardasil. Första tjejen som intervjuas bor i USA, hon tog vaccinet för sex år

sedan och har idag neurologiska skador. Så här säger hon om sina skador: ”Jag förlorade förmågan att se, tala och röra mig. Sedan försvann min hörsel och jag fick tunnelseende.” (översatt från engelska.) Man får också reda på att hon inte kan arbeta och att familjen har anmält hennes skador till The social security administration system, SSA som motsvarar socialförsäkringssystemet i Sverige. SSA beslutade att tjejens skador skett efter vaccination av Gardasil och tar upp hennes neurologiska skador så som muskelvärk, försämrad balans, migrän, ljuskänslighet och krampanfall. Den andra tjejen som har drabbats av neurologiska skador efter HPV-vaccinet är en svensk tjej. Man har medvetet valt någon som bor i Sverige, för att människor oftast har större förståelse för något som drabbas närmare oss. Det är lättare att associera och känna empati för en svensk än för någon i en annan världsdelen. När den svenska tjejen presenteras, får man reda på att det är tjejen som i början av programmet berättade att hon var rädd att hon skulle dö. Anknytningen görs tydligt då hon upprepar samma citat som i början av programmet. Man får också reda på att hon likt tjejen i USA tappade känslan i benen och ryggen efter andra sprutan för exakt sex år sedan. Hon berättar att läkaren hade sagt att hon skulle kunna dö, i bästa fall bli helt förlamad.

Textens ton spelas på emotionella argumentationer och man vill att tittarna ska känna medlidande. Fallet anmäldes till läkemedelsförsäkringen och så här bedöms fallet: ”Enligt min bedömning finns det ett samband mellan Gardasil och de anmälda besvären”- säger läkemedelsförsäkringen. Forskarna som nämns tidigare, instämmer att dessa biverkningar borde tas på allvar och att det kan ha att göra med HPV-vaccinationen.

Kalla fakta använder sig här av historisk bakgrund som är en av van Dijks analysmetoder, vilket innebär att man använder sig av en händelse som har skett tidigare för att sätta det i relation till den aktuella händelsen som sker i nutid. Båda tjejerna ”har” drabbats av biverkningar för exakt sex år sedan och detta kopplas till den information Kalla Fakta tagit reda på om HPV-vaccinet i nuläget (Ekström & Larsson 2000:204).

Tillslut får Kalla Fakta läkemedelsföretaget att säga att man faktiskt kan få biverkningar av vaccinet, då man visat klippet med den unga svenska tjejen som har drabbats av neurologiska skador. Det är möjligt att läkemedelsföretaget tvingas svara så här då bevis redan finns och att förneka detta skulle kunna vara värre än att erkänna att biverkningar kan ske av alla sorters vacciner. Så här säger en klinisk utredare på läkemedelsföretaget: ”Vacciner kan ge

biverkningar. Men det troliga utfallet är inte att man får en allvarlig biverkning. Men naturligtvis så kan det hända. ” Den kliniska utredaren på läkemedelsföretaget menar på att det rapporteras många biverkningar men att det inte finns något orsakssamband mellan dem och HPV-vaccinet.

Forskaren som i början av programmet sa att det egentligen inte finns tillräckligt med bevis på att Gardasil förhindrar livmoderhalscancer menar på att massvaccinationen handlar om ifall kvinnor tycker det är värt att vaccinera sig. Vissa patienter menar på att man borde vaccinera sig oavsett riskerna som kan ske och andra på att cellprovningar funkar utmärkt och att man då slipper möjliga biverkningar av vaccinet. Hon menar på att båda reaktionerna är fullständigt förståndigt.

Så här säger den svenska tjejen som drabbats av biverkningar från Gardasil: ”Varför är det så bråttom? Varför kan vi inte vänta 10 år tills vi faktiskt vet mer? Hur man än väljer att ta det så blir man ju en sorts försökskanin.” Återigen sker det en anknytning till frågeställningarna som ställs i början av programmet. Nu är det inte bara Kalla Fakta och forskarna som undrar varför det är så bråttom att göra en massvaccination, utan också unga tjejer som har tagit vaccinet och blivit drabbade. Ordet ”försökskanin” kan i denna bemärkelse användas som ett skrämselford för unga tjejer som står inför beslutet att vaccinera sig.

Avslutningsvis intervjuar man Stockholms läns landsting om den information de har gett ut till unga tjejer om HPV-vaccinet. Som nämns tidigare kom de ut med en folder där man marknadsförde vaccinet som ”vaccination mot livmoderhalscancer.” Kalla Fakta undrar också varför man inte talat om i foldern att det bara skyddar upp mot 60-70%. Mannen svarar att han tycker att informationen är korrekt och att de i vissa fall har behövt välja vilken information som är mest central att ha med. I detta fallet ville man bara uppmärksamma om HPV-vaccinet och därför valde man att inte nämna att det inte skyddar 100%.

6.2 Tidningsartiklar

I detta avsnitt analyseras tre tidningsartiklar utifrån van Dijks analysmetod där sambandet mellan dem är väsentligt. Tidningsartiklar som har analyserats är: "HPV-vaccination går trögt", "Ann Britt- därför vill jag inte vaccinera min dotter" och "Tog vaccin mot cancer-fick MS". Artiklarna är strukturerade efter valda rubriker, då det ibland är lättare att sammanfoga flera artiklar som handlar om samma händelse (Ekström & Larsson 2010: 277).

Trovärdighet

Ingressen i tidningen Dalarnas tidningar lyder så här: "Förhoppningen inför lanseringen av allmän vaccinering mot HPV-viruset i höstas var att utrota livmoderhalscancer."

"HPV-vaccinationen går trögt" handlar om överläkaren Agneta Romin som är entusiastisk inför skolvaccinationen mot HPV viruset. Trovärdighet skapas genom att Agneta är en "överläkare", vilket gör att hon har makt i samhället i den mån då man som läsare litar på det hon påstår (Mostofizadeh, S. 2013; Ekström & Larsson 2010: 268-269). Därför vill man också tro på ingressen där Agneta säger att HPV-vaccinet kommer att utrota livmoderhalscancer. Redan ordet "utrota" tyder på att livmoderhalscancer kommer att försvinna helt och hållet. Det kan vara ett ord som använts för att lugna allmänheten och få fler unga flickor att vaccinera sig (Mostofizadeh, S. 2013).

Artikeln "Ann Britt- därför vill jag inte vaccinera min dotter" börjar med att sammanfatta livmoderhalscancer och HPV-vaccinet och ett ord som står ut är "antas". I denna kontext visar det på osäkerhet, då det står att man "antar" att livmoderhalscancer orsakas av HPV-viruset (Mårtensson, M. 2012). Återkoppling kan göras till artikeln ovan där överläkare Agneta Romin säger att HPV-vaccinet kommer utrota livmoderhalscancer helt och hållet (Mostofizadeh, S 2013). Trovärdigheten kan antingen bevisas eller ifrågasättas i texter och mycket handlar om i vilken kontext det förekommer i. Avslutningsvis säger Agneta Romin att Gardasil erbjuds för att det är visat sig vara effektivt för att motverka unga människor att få cancer. Artikelns ton känns positiv, då Agneta menar på att detta är ett vaccin som skulle kunna rädda många människor från att få cancer. Samtidigt som man tar upp en anledning, kopplingen mellan Gardasil och Pandemrix som skulle kunna vara en orsak varför hälften av

flickorna väljer att avstå från att vaccinera sig (*ibid*).

Pandemrix är ett läkemedel mot influensan A (H1N1) också kallat svininfluensan (*Läkemedelsföretaget 2013*). Registerstudie har bekräftat ökad narkolepsi efter vaccination med Pandemrix (*ibid*). Narkolepsi är en neurologisk sjukdom som påverkar hjärnans reglering av sömn och vakenheten. Om man har narkolepsi drabbas man av plötsliga sömnattacker och har svårt för att hålla sig vaken (*1177 vårdguiden 2013*).

Pandemrix skandalen

I artikeln ”HPV-vaccinationen går trögt” talas det också om att tidigare rapporteringar visar på att Pandemrix- vaccinet (vaccinet mot svininfluensan) har påverkat allmänhetens uppfattning om vaccin. Detta kan återkopplas till rubriken ”HPV-vaccinationen går trögt” och vara en anledning varför människor har svårare att lita på HPV-vaccinet. Överläkare Agneta Romin tror dock det istället handlar om att äldre flickor upp mot årskurs fem till sexa måste söka upp vårdcentralen själva och att de som erbjuds vaccination i skolan måste ta med förälder vilket gör det krångligare. Så här säger Agneta Romin om vaccinet: ”Somliga tvärvägrar, men det är inget nytt. Jag märker inga allmänna attitydförändringar till vaccinet. Däremot finns det många som har omöjliga förväntningar på vården. Man måste acceptera att alla mediciner har biverkningar” (Mostofizadeh, S. 2013). Agneta menar också på att det finns stora skillnader mellan Pandemrix och Gardasil, då Pandemrix tillverkades under tidsbrist på grund av underliggande hot (*ibid*).

Även i artikeln ”Ann-Britt: Därför vill inte vaccinera min dotter” tas det upp redan i ingressen att Pandemrix kan vara orsaken till allmänhetens rädsla för HPV-vaccinet. Då 162 barn och ungdomar drabbades av narkolepsi efter vaccinationen.

Så här säger Ann-Britt om vaccinationen: ” Beslutet är baserat på snedvridna fakta. Av det jag sett och vet i dag så är jag mycket mer kritisk till vaccinationer än tidigare” (Mårtensson, M. 2012). När Ann-Britt säger att hon är idag ”mer” kritisk mot vaccinationer än tidigare, kan samband ses med Pandemrix skandalen som inträffade för några år sedan (*ibid*).

Cancervaccin

”Tog vaccin mot cancer - fick MS” är rubriken som lyder på artikeln. Man har medvetet valt att skriva ”cancer” istället för HPV-vaccinet. Detta kan vara eftersom man vill uppmärksamma om artikeln. Cancer är ett ord som allmänheten förknippar med något hemskt och används här som skrämselford. I artikeln nämner man också en svensk tjej Linnea Gustavsson, som har drabbats av den neurologiska sjukdomen Guillian- Barrés. Artikeln handlar dock främst om den franska tjejen Marie-Océare och att hon stämmer företaget i Frankrike efter att ha fått sjukdomen MS. Artikeln bygger mycket på emotionella argumentationer, då man får veta mer om henne och hennes kamp mot sjukdomen (Peruzzi, B. 2013).

Information som inte finns med i artikeln är vad MS-sjukdomen är för något, många kanske inte är medvetna om att det är en sjukdom i det centrala nervsystemet, vid hjärnan och ryggmärgen (*1177 vårdguiden* 2014).

Detta är fakta som har medvetet valts bort för att läsarna själva ska fylla i den informationen. Van Dijk kallar detta för *semantiskt isberg* och menar på att viss information ”saknas” för att personerna som kommer i kontakt med texten ska kunna fylla i ”hålén” genom kulturell och social grundläggande kunskaper och möjligtvis även ideologier (Ekström & Larsson 2000:205).

Två diskurser möts

Artikeln ”Ann-Britt: Därför vill jag inte vaccinera min dotter” handlar främst om Ann Britt Axelsdotter som startade intressegruppen ”Mammor mot Gardasil” år 2009. Hon menar på att vaccinet inte är tillräckligt testat och att kända biverkningar har framkommit genom media. Till sitt försvar säger läkemedelsverket att stora kliniska studier har gjorts och upp till 15000 individer har vaccinerats. När Aftonbladet nämner de dödsfall som skett i USA och Europa, säger läkemedelsverket att det inte finns någon direkt samband med HPV-vaccinet och att andra underliggande orsaker har påverkat dessa dödsfall. Artikelns ton är först och främst negativ, att informationen kring vaccinet är oklart och att många föräldrar är osäkra på att

vaccinera sina döttrar. Men den försöker också vara objektiv i den mån då man tar in någon motpart, i detta fallet läkemedelsverket som försvarar HPV-vaccinet och som säger emot Ann Britt och alla andra som är skeptiska gällande vaccinet (Mårtensson, M. 2012).

Även i artikeln ”Tog vaccin mot cancer- fick MS” kommer Cecilia Young till försvar, som är medicinsk chef för Sanofi Pasteur MSD (återförsäljaren av Gardasil vaccinet.) Cecilia menar på att hon har följt fallet i Frankrike och att det inte finns någon vetenskaplig fakta som förknippar Gardasil med exempelvis MS sjukdomen. Hon säger istället att det finns ett så kallat tidssamband i fallet, då en händelse kort efter vaccinet inträffat och säger även att MS sjukdomen brukar göra sin debut i tonåren. Artikeln avslutas med att Cecilia Young säger att ”man såg inget tecken på samband” (Peruzzi, B. 2013). Mindre rubriker så som ”Skadats av sin vaccination”, ”Stämmer företaget” och ”Såg inga tecken på samband” använts för att skapa struktur i texten. Det gör att det blir lättare att förstå vad texten handlar om. Sista rubriken ”såg inga tecken på samband” känns som en rubrik man medvetet valt för att lugna allmänheten. Då artikeln bygger på en som drabbats av MS direkt efter HPV-vaccinationen, försöker man knyta ihop den röda tråden och visa på att det inte finns något samband (ibid).

I båda två artiklarna ”Ann Britt- därför vill jag inte vaccinera min dotter” och ”Tog vaccin mot cancer-fick MS” möts två olika diskurser i texterna. I detta fallet relationen mellan läkare och patient, eller också expert inom HPV ämnet och den drabbade. Man använder sig av två motparter och oftast i sådana här texter ”vinner” den som anses vara starkast och ha mest makt i samhället. Ideologikritiken träder fram och förtroende ges till läkaren eller experten inom ämnet (Ekström & Larsson 2010: 267-272).

6.3 Sammanfattning av resultat

Här följs en sammanfattning av resultatet där en jämförelse görs av tidningsartiklarna och Kalla Faktas avsnitt om HPV-vaccinet.

Olikheterna mellan de två medierna (samhällsprogrammet Kalla Fakta, tidningsartiklar) samt framställning av HPV vaccinationen, syns redan i början av texterna. Kalla Faktas inledning med programledaren och hur hon presenterar sig själv, skapar en relation med tittarna (*Kalla Fakta* 2013). Medan tidningsartiklarna istället fokuserar på att summera texten och ge läsarna en bild av vad som skall komma. Denna skillnaden kan bero på att tidningsartiklarna är i skriftlig form medan Kalla Faktas avsnitt ses visuellt. I Kalla Fakta krävs det mer att hålla kvar tittarna än bara en text, programmet måste vara tillräckligt intressant för att tittarna ska fortsätta se vidare avsnittet. Medan tidningsartiklarna istället fokuserar på att informera läsarna om det som är aktuellt i detta fallet informationen om HPV-vaccinet och de drabbade som har träts fram (se tidningsartiklarna). En annan olikhet mellan medierna är hur texterna (dvs. både Kalla Fakta och tidningsartiklarna) är uppbyggda, tidningsartiklarna är lättlästa genom rubriker som följer texterna. Mindre rubriker i texterna ger ögat en paus och man ser tydligt vad artikeln handlar om. I Kalla Fakta däremot är det lite friare då de kan klippa ihop programmet som de vill och eftersom de har tjugo minuter att sända på så kan de lätt återkomma till en person eller samma händelse igen. Detta gör dock att man som tittare svårare kan hoppa in i programmet och hänga med på vad som har hänt tidigare (*Kalla Fakta* 2013).

Ingressen och summering av texterna är varandra lika i Kalla Fakta samt tidningsartiklarna, även fast Kalla Faktas inledning är något längre. Tidningsartiklarnas ingresser gör att även fast man endast har läst den delen av artikeln, får man ett hum om vad artikeln handlar om (se tidningsartiklarna). Motparter förekommer i både texterna, så som läkemedelsföretaget, SBU, läkare och forskare som alla uttalar sig om HPV-vaccinationen. Antingen för att tala för vaccinet (positivt) eller emot vaccinet (negativt). I Kalla Fakta talas det mycket emot exempelvis av HPV-experterna medan i tidningsartiklarna försöker man istället lugna allmänheten genom att säga att ”inget orsakssamband finns” (*Kalla Fakta* 2013; tidningsartiklar).

Avslutningsvis ges det i tidningsartiklar en lugnande ton på slutet genom att expertutlåtande görs om HPV-vaccinet. Medan Kalla faktas program avslutas med att Stockholms länslandsting intervjuas och det visar sig att deras information på foldern inte är korrekt om hur många procent HPV-vaccinet skyddar. Kalla Fakta lämnar tittarna med en massa frågor och osäkerhet om HPV-vaccinet samt frågeställningarna som ges i början av programmet ”Vad vet man egentligen?” ”Varför är det så bråttom?” (*Kalla Fakta* 2013).

Sammanfattningsvis ser texterna i de två mediekanalerna (Kalla Fakta och tidningsartiklarnas) uppbyggnad annorlunda ut, vilket kan bero på den visuella och skriftliga formen. I detta avsnitt om sammanfattning av resultat har skillnaderna och likheterna endast berörts kort. Vidare i diskussionsdelen som följer nedan sker en djupare analys av de två mediekanalerna och de metoder som används för att skapa trovärdighet.

7. Diskussion

I diskussionsdelen diskuteras frågeställningarna utifrån resultat samt tidigare forskning och de centrala begreppen som introducerades i början av studien. Avsnittet börjar först med en metod diskussion och avslutas med en slutsats av studien. Frågeställningarna som kommer diskuteras är: Hur skiljer sig framställningen i ett avsnitt ur samhällsprogrammet Kalla Fakta TV4 från tidningsartiklarna angående HPV-vaccinet? Och vilka metoder har använts för att skapa trovärdighet runt vaccinet?

7.1 Metod diskussion

Metoden som använts i studien är kritisk diskursanalys, med hänsyn till val av material har metoden känts rätt. Kritisk diskursanalys är en bra metod att använda sig av när man ska analysera olika slags texter. I dessa mediatexterna har det specifikt handlat om de undångömda metoderna som media använder sig av och det är också det kritisk diskursanalys intresserar sig för (Ahren & Svensson 2010:154).

Fördelen med kritisk diskursanalys är att det finns flera olika vägar man kan välja, utifrån vilken analysmetod som känns bäst. Van Dijks analysmetod har varit lätt att använda sig av och är också friare eftersom det inte finns några specifika riktlinjer man måste följa (Ekström & Larsson 2010: 275-276).

Nackdelen med van Dijks analysmetod är att han inte studerar texterna lika djupt som exempelvis Fairclough som intresserar sig för hela den diskursiva formationen texten befinner sig. Van Dijks kritiska diskursanalys är istället en sociokognitiv variant som studerar hur texten är uppbyggd och varför. Därför finns det en risk att man tappar det stora samhällsperspektivet, då van Dijks analys inte går djupare än de sociokulturella faktorerna texten befinner sig i (Lindgren 2009:118; Ekström & Larsson 2010: 273-274).

Van Dijks analysmetod har fungerat utmärkt i denna studien men det viktigaste är att vara medveten om att den är mer begränsad än andra kritiska diskursanalytikers metoder. Det handlar mycket om den språkliga praktiken och varför texten ser ut som den gör (Ekström &

Larsson 2010:275).

7.2 Resultat diskussion

Forskning visar att anledningen varför HPV-vaccinet har fått så mycket uppmärksamhet i media och i samhället är eftersom vaccinet målgrupp är riktat mot unga flickor (Bodemer, M.Muller, Okan: 2011). Även Hilton, Hunt och Lagan (2010) tar upp att introduktionen av ett nytt vaccin ofta får stor uppmärksamhet, men HPV-vaccinet har också bidragit till detta pågrund av den unga målgruppen. En anledning till detta kan vara att medierna främst vill uppmärksamma föräldrarna till de unga flickorna eftersom de är med och kan påverka beslutet om vaccinet. Den stora uppmärksamheten kan också bero på att HPV-vaccinets framväxt kan bidra till att påverka en hel generation av unga flickor och minska livmoderhalscancer i samhället som är en av de tredje största cancerformerna i världen (*Cancerfonden* 2013).

I en studie (Kennedy, Bruton, Hogg 2013) intervjuades unga flickor om HPV-vaccinet och informationen kring detta, deras uppfattningar var att informationen angående vaccinet var otillräckligt och inkonsekvent. Flickorna hade hellre velat höra personliga erfarenheter av andra som har tagit vaccinet och hur de har påverkat deras vardag. När Kalla Fakta intervjuade Stockholms läns landsting och frågade om den informationen som finns i foldern svarar de att de tycker att informationen är rätt och menar på att man ibland måste välja vilken information som är viktigast att ta med. I detta fallet valde de att marknadsföra vaccinet som ”vaccination mot livmoderhalscancer” men inte nämna att det bara skyddar upp mot 60-70%, anledningen till detta var för att de ville uppmärksamma allmänheten om HPV-vaccinet (*Kalla fakta* 2013).

Ordet livmoderhalscancer har använts för att skapa uppmärksamhet i medierna, det erkänner till och med Stockholm läns landsting i Kalla Faktas program. Likt tidningsartikeln ”Tog vaccin mot cancer- fick MS” har medierna medvetet valt att informera allmänheten genom skrämselförordet ”cancer” (Peruzzi, B. 2013). Fast de i marknadsföringen av HPV-vaccinet valt att vinkla det på ett positivt sätt- att vaccinet skyddar mot livmoderhalscancer. Även i tidningsartikeln ”HPV-vaccinationen går trögt” uttalar sig överläkaren Agneta Romin om att

de i höstas ville utrota livmoderhalscancer (Mostofizadeh, S. 2013). Likheten med Kalla Fakta samt tidningsartiklarna är att de vill skapa en debatt kring HPV-vaccinationen, främsta syftet med texterna blir därför att uppmärksamma tittarna och läsarna. I detta fall används skrämselektiken, ord som ”försökskanin” och ”man kan dö” förekommer i texterna.

Ett tydligt samband ses mellan texterna i tidningsartiklarna och Kalla Faktas program. Trovärdighet skapas på samma sätt genom orden som används, ”överläkare”, ”expert”, ”forskare” som alla uttalar sig om vaccinet. Expertutlåtanden dominerar i texterna och det handlar om att få tittarna och läsarna att känna förtroende för något, antingen texten i sig eller personen som talar om vaccinet. Exempelvis programledaren i Kalla Fakta som försöker skapa förtroende till tittarna redan i inledningen av programmet genom att dela med sig av personliga erfarenheter (*Kalla Fakta* 2013). Detta kan anknytas till en av frågeställningarna som handlar om vilka metoder media använder sig av för att skapa trovärdighet. Ideologikritik används och olika maktpositioner dyker upp i form av experter, det är en kamp om vem som har mest makt i samhället och vilket utlåtande om vaccinet man ska lita på (Ekström & Larsson 2010:268).

Det intressanta med att ha studerat Kalla Faktas klipp om HPV-vaccinet var att deras granskning sker kritiskt. Det är lätt att uppfatta informationen som objektiv och trovärdig eftersom de söker efter sanningen bakom HPV-vaccinet men redan i början av programmet har frågeställningar gjorts och därefter fått en negativ vinkling (*Kalla Fakta* 2013). Eftersom nyhetskonsumtion är en vardaglig rutin för oss människor i samhället, ifrågasätter man som åhörare oftast inte det man läser eller hör på grund av brist av engagemang och tid. Istället accepteras den informationen som rapporteras av media som objektiv fakta (Ekström & Larsson 2010:269).

Den största skillnaden med hur HPV-vaccinet framställts i texterna är att man redan i början av Kalla Faktas inledning ser att de har en kritisk syn på vaccinet genom programledarens presentation och frågeställningarna som ställs. Medan tidningsartiklarna istället försöker vara objektiva i den mån då de vill informera allmänheten och inte fokusera på att hitta sanningen bakom vaccinet så som Kalla Fakta gör. Trovärdigheten ökar i tidningsartiklarna genom att motparter tas in för att få en helhetsbild av händelsen (se tidningsartiklarna). Även emotionella argumentationer används som metod för att fånga in tittarna och läsarna när de

drabbade exempelvis talar om vaccinet. I Kalla faktas program ifrågasätts även trovärdigheten till myndigheterna, som porträtteras upp som boven i programmet. När en ung tjej ringer till 1177 vårdguiden och kvinnan i andra änden av luren stammar till och känns osäker angående biverkningar, skapas bilden av att kvinnan (inom vården) är okunnig (*Kalla Fakta* 2013). Vid flera olika tillfällen utnyttjar Kalla Fakta osäkerheten av experter som uttalar sig om HPV-vaccinet och exempelvis stammar till i en mening. Detta gör att tittarna ifrågasätter hur mycket de egentligen vet om biverkningarna och omedvetet funderar kring frågeställningarna som programmet bygger på. Konsekvenserna av detta blir att tittarna får en negativ inställning till HPV-vaccinet och beslutet om att vaccinera sig mot HPV, eller också tvärtom ifall en person läser en tidningsartikel om vaccinet som har en positiv vinkling kan detta påverka personens beslut. Medias roll blir därför allt viktigare idag, då deras framställning av ett ämne kan bidra till att påverka människors beslut. I samhället kan informationen som finns tillgänglig för allmänheten om HPV-vaccinet bidra till att livmoderhalscancer ökar eller minskar i framtiden om vaccinet håller vad de lovar, vilket också skulle påverka nästa generation av unga flickor. HPV-vaccinationen kan kännas som ett individuellt val som bara påverkar sig själv och ens nära och kära, men i det stora hela kan det faktiskt påverka utvecklingen av andra cancertvacciner i framtiden.

Kalla Faktas budskap framställs tidigt, hela programmet är vinklat för att besvara frågeställningarna som ställs i början. Många negativa expertutlåtande angående vaccinet och unga tjejer där ett tydligt samband syns mellan biverkningarna gör att man som tittare tror på det som sägs i programmet. Efter att ha kritiskt analyserat texten och hur den är uppbyggd utifrån van Dijks analysmetod, verkar den nästan för bra för att svara sann (Ekström & Larsson 2010:275-279). Aktörerna som ligger bakom Kalla Fakta vill endast lyfta fram dessa frågor bland allmänheten och eventuellt även få media att reagera, vilket Smith också instämmer om (2013:142). Ett exempel från Kalla Fakta som har påverkat andra mediekanaler är Linnea Gustavsson en yngre svensk kvinna. Som menar sig ha blivit drabbad av biverkningar från HPV-vaccinet som även nämns i tidningsartikeln ”Tog vaccin mot cancer-fick MS”, där lyfts hon fram som tjejen som tidigare uttalat sig i Kalla Fakta (Peruzzi, B 2013). Några få motparter får föra fram sin tala i Kalla Fakta men om och om igen ”bevisar” programmet genom olika metoder att man kan få eventuella biverkningar från HPV-vaccinet och att detta kan överväga att tittarna väljer att avstå från att vaccinera sig. Expertutlåtanden från forskarna görs med jämna mellanrum och Kalla Fakta får även en klinisk utredare som

jobbar för läkemedelsföretaget att säga: ”Biverkningar kan man få av alla sorters vacciner” (*Kalla Fakta* 2013).

Tidningsartiklarna däremot där media ligger bakom som aktörer vill också uppmärksamma samhället genom rubriker och ingressen men samtidigt är informationen om HPV-vaccinet bredare då två olika diskurser får göra sin röst hörd (Ekström & Larsson 2010:271-272). Texterna i tidningsartiklarna handlar inte om att säga att vaccinet är bra eller dåligt utan att föra fram olika röster ex. ”Tog vaccin mot cancer- fick MS” eller låta en överläkare Agneta Romin tala om hennes tankar kring vaccinet i tidningsartikeln ”HPV-vaccinationen går trögt” (Peruzzi, B. 2013; Mostofizadeh, S. 2013). Även fast läkemedelsföretaget kommer till försvars försöker texterna vara mer objektiva genom att inte välja en positiv eller negativ vinkling så som *Kalla Fakta* gör. Självklart kan det även i dessa medietexter finns olika faktorer som kan påverka medieinnehållet, så som bakomliggande aktörer och den enskilda journalistens tankar och värderingar men det är inte lika tydligt (Nygren 2008:30-34). Detta besvarar första frågeställningen som handlar om skillnaden mellan framställningen av HPV-vaccinet i *Kalla Fakta* samt tidningsartiklarna.

Tidigare forskning visar att när man undersökte tidningsartiklar och hur HPV-vaccinet framställs, står det sällan något om riskerna (Hilton, Hunt, Lagan: 2010). Detta märktes tydligt då alla tre tidningsartiklarna hade en lugnande ton i sig och inget specifikt sades om risker eller biverkningar. Eftersom de flesta tidningarna i dagens samhälle försöker vara objektiva kan man också se det som att vissa delar är censurerade. Tidningsartiklarna tar upp det som har hänt i världen och det som är mest relevant, därför kan helhetsbilden försvinna när de inte visar oss hela sanningen om en händelse exempelvis om HPV-vaccinet och dess risker. Den digitala utvecklingen däremot har bidragit till att internet har blivit en kanal där alla får uttrycka sig frispråkigt och det är också lättare att vara anonym bakom datorskärmen. Ingenting på internet är censurerat och detta kan ha påverkat *Kalla Faktas* publik, som kunnat diskutera vidare ämnet i chattrum och på olika sociala medier därefter spridit en negativ vinkling av vaccinet.

En likhet som förekom i tidningsartiklarna är jämförelsen mellan HPV-vaccinet och Pandemrix som inträffade för några år sedan. I artiklarna nämns det att samhällets rädsla kring HPV-vaccinet kan ha att göra med svininfluensa vaccinet Pandemrix, som påvisade

narkolepsi anfall hos unga vuxna och barn (Mostofizadeh, S. 2013; Mårtensson, M. 2012). I tidningsartikeln ”Ann-Britt: Därför vill jag inte vaccinera min dotter” säger Ann-Britt att hon idag är mycket mer kritisk till vaccinationer än tidigare, ett tydligt samband mellan Pandemrix vaccinet syns i artikeln (Mårtensson, M. 2012). Även i en annan artikel tar överläkaren Agneta Romin själv upp att samhällets rädsla kan vara kopplat till Pandemrix vaccinet (Mostofizadeh, S. 2013). Samhällets rädsla efter svininfluensa vaccinet Pandemrix kan mycket möjligt påverkat mediedebatten om HPV-vaccinet och utlöst en negativ kedjereaktion om vacciner i allmänhet. Men även informationen individen hör om ett fenomen kan påverka ens inställning till det relativt snabbt. Om en individ först ser Kalla Faktas program om HPV-vaccinet eller istället läser en lugnande artikel där forskning stödjer informationen som sägs, kan det vara avgörande för vilket man tror på. Agenda setting menar på att media påverkar vad människor ska tänka på (Jensen 2012:161-162). Men en negativ trend om ett fenomen, som kretsar runt i media och på sociala medier kan påverka hur vi tänker om ett ämne och även förändra attityderna runt om. Det skulle kunna ses som gruppträck, att människor blir påverkade av vad andra tycker i sitt umgänge. I detta fallet kan en ond spiral skapas av rädsla och biverkningarna kring vaccinet, som kanske Kalla Fakta till och med bidragit med. Medan tidningsartiklarnas publik istället lugnas och försäkras om att det inte finns ett samband mellan de biverkningar som har framkommit i media, vilket gör att man inte alls är medveten eller informerad om biverkningarna utifrån dessa utvalda tidningsartiklarna (se tidningsartiklarna). Det viktiga är att få en helhetsbild av händelsen för att själv få avgöra sin inställning och inte bli styrd av vad medierna förmedlar. Eftersom medierna främst sätter agendan i dessa medietexterna, är det också deras uppgift att vara medvetna om rädslan i samhället. Tidigare forskning stödjer att massmedian har en stor roll i att sätta agendan gällande hälsofrågor (Hilton, Hant, Lagan: 2010). När man introducerar ett nytt vaccin på marknaden och vet vilken skandal som skett tidigare (dvs. efter Pandemrix skandalen) borde man vara ännu försiktigare med informationen kring vaccinet. Istället för att bara uppmärksamma allmänheten genom ord som ”vaccination mot livmoderhalscancer”, ”utrota livmoderhalscancer” som nämns i en artikel (Mostofizadeh, S. 2013; Mårtensson, M. 2012) borde medierna fokusera på att lugna samhället. Exempelvis genom att ge all information som finns tillgängligt om HPV-vaccinet och vara noggranna med att den informationen blir korrekt. Detta borde även gälla samhällsprogram som Kalla Fakta där granskningen sker kritiskt, frågeställningarna ska inte styra programmets riktning. En studie bekräftar också att informationen om Gardasil en av HPV-vaccinen kan ha påverkats av massmedian och att man

istället borde fokusera mer på att utbilda kvinnor om cancer och dess förebyggande syfte (Kelly, Leader, Mittermaier: 2009).

När det gäller införandet av ett nytt vaccin borde fokus hos medierna ligga i att ge individerna i samhället en rättvis bild, vad gäller vaccinet. Därav inte försöka förfina det eller försöka sälja vaccinet genom att tala om hur bra det är, såsom Stockholms läns landsting bland annat gör i deras folder där väljer att inte tala om att det bara skyddar 60-70%. Därför borde mer forskning göras kring hur hälsofrågor likt HPV-vaccinationen ska framställas i media för att nå deras syfte och uppmärksamma men också ge samhället en rättvis bild av all information som finns tillgängligt. Detta blir allt viktigare då tidningar liksom andra medier har blivit kanaler för allmänna hälsofrågor.

8. Källförteckning

Böcker

Ahrne, Göran & Svensson, Peter (red.) (2011) *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber.

Alvesson, Mats & Sköldberg, Kaj. (2008) *Tolkning och reflektion. Vetenskapsfilosofi och kvalitativ metod*. Andra upplagan. Lund: Studentlitteratur.

Bruhn Jensen, Klaus (red) (2012) *A Handbook of media and communication Research, quantitative and qualitative methodologies*. Andra upplagan. Routledge.

Ekström, Mats & Larsson, Lars-Åke (red.) (2000) *Metoder i kommunikationsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur.

Ekström, Mats & Larsson, Lars-Åke (red.) (2010) *Metoder i kommunikationsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur.

Gunnar, Nygren. (2008) *Nyhetsfabriken. Journalistiska yrkesroller i en förändrad medievärlden*. Lund: Studentlitteratur AB.

Hvitfelt, Håkan & Nygren, Gunnar. (2008) *På väg mot medievärlden 2020. Journalistik, teknik, marknad*. Lund: Studentlitteratur.

Lindgren, Simon. (2009) *Populär kultur teorier, metoder och analyser*. Andra upplagan. Malmö: Liber.

Smith, D. Ronald (2013) *Strategic planning of public relations*. Fjärde upplagan. Routledge.

Vetenskapliga artiklar

Bodemer, N & Müller, S & Okan, Y & Garcia- Retamero, R & Neumeyer- Gromen, A. (2012) *Do the media provide transparent health information? A cross-cultural comparison of public information about the HPV vaccine*. 1-2, 3747-3756.

Kennedy, C & Bruton, Gray C & Hogg, R. (2013) *'Just that Little Bit of Doubt': Scottish Parents', Teenage Girls' and Health Professionals' Views of the MMR, H1N1 and HPV Vaccines*. 4-5, 21:3-10

Sundström, K & Nam Tran, T & Lundholm, C & Young, C & Sparén, P & Arnheim Dalhström, L. (2010) *Acceptability of HPV vaccination among young adults aged 18–30 years—a population based survey in Sweden*. 1-2, 7492-7500

Hilton, S & Hunt, K & Langan, M & Bedford, H & Petticrew M. (2010) *Newsprint media representations of the introduction of the HPV vaccination programme for cervical cancer prevention in the UK (2005–2008)* 942–950

Kelly, B & Leader, A & Mittermaier, D & Hornik, R & Capella, J (2009) The HPV vaccine and the media: How has the topic been covered and what are the effects on knowledge about the virus and cervical cancer? 308–313

Elektroniska källor

Cancerfonden (2013). Livmoderhalscancer. <http://www.cancerfonden.se/sv/cancer/Cancersjukdomar/Livmoderhalscancer/>. [Hämtad 2014-11-12]

Fass. <http://www.fass.se/LIF/product?npId=20051216000104> Gardasil. [Hämtad 2015-04-16]

Gustafsson, Erik Karl & Gruvö, Jonas & Oscarsson, Ingemar. (2014) Aftonbladet.

Nationalencyklopedin (NE). <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/aftonbladet>. [Hämtad 2014-11-10]

Läkemedelsföretaget (2014). Frågor och svar om HPV-vaccinering. <http://www.lakemedelsverket.se/hpvfaq>. [Hämtad 2014-12-3]

Läkemedelsföretaget (2013). Pandemisk influensa A(H1N1), vaccinet Pandemrix och antivirala läkemedel. <http://www.lakemedelsverket.se/OVRIGA-SIDOR/Den-nya-influensan-H1N1/>. [Hämtad 2014-12-3]

Läkemedelsföretaget (2013). Registerstudie bekräftar ökad risk för narkolepsi efter vaccination med Pandemrix hos barn och ungdomar och visar även en riskökning hos unga vuxna. <http://www.lakemedelsverket.se/Alla-nyheter/Nyheter-2013/Registerstudie-bekraftar-okad-risk-for-narkolepsi-efter-vaccination-med-Pandemrix-hos-barn-och-ungdomar-och-visar-aven-en-riskokning-hos-unga-vuxna/>. [Hämtad 2014-12-3]

Kalla Fakta (2013). Kalla Fakta del 7. [TV-program]. TV4, 21 april.

<http://www.tv4.se/kalla-fakta/klipp/kalla-fakta-del-7-2335799>. [Hämtad 2014-10-2].

Sandlund, Elisabeth. (2014) Svenska Dagbladet. *Nationalencyklopedin (NE)*. <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/svenska-dagbladet>. [Hämtad 2014-11-11]

Sanofi Pasteur MSD (2014). Vad är humant papillomvirus (HPV). <http://gardasil.se/hpv/vad-ar-humant-papillomvirus-hpv>. [Hämtad 2014-10-7]

Socialstyrelsen (2014). Vaccinera mot HPV. <http://www.socialstyrelsen.se/smittskydd/sjukdomar/hpv/vaccinera>. [Hämtad 2014-12-19]

Söderberg, Per. (2014) Dalarnas tidningar. *Nationalencyklopedin (NE)*. <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/dalarnas-tidningar>. [Hämtad 2014-11-11]

1177 Vårdguiden (2014). Multipel skleros – MS. <http://www.1177.se/Jonkopings-land/Fakta-och-rad/Sjukdomar/Multipel-skleros--MS/?ar=True>. [Hämtad 2014-24-11]

1177 Vårdguiden (2013). Narkolepsi. <http://www.1177.se/Jonkopings-land/Fakta-och-rad/Sjukdomar/Narkolepsi/>. [Hämtad 2014-12-3]

WebbTVnu. Kalla Fakta- TV4 Play. <http://webb-tv.nu/kalla-fakta-tv4-play/>. [Hämtad 2014-10-19]

Tidningsartiklar på nätet

Mostofizadeh, S. (2013). HPV-vaccineringen går trögt. *Dalarnas tidning*, 9 januari. <http://www.dt.se/allmant/dalarna/hpv-vaccineringen-gar-trogt> [Hämtad 2014-11-6].

Mårtensson, M. (2012). Ann-Britt-därför vill jag inte vaccinera min dotter. *Aftonbladet*, 28 mars. <http://www.aftonbladet.se/nyheter/article14594375.ab> [Hämtad 2014-11-13].

Peruzzi, B. (2013). Tog vaccin mot cancer- fick MS. *Aftonbladet*, 29 november. <http://www.aftonbladet.se/halsa/article17925655.ab>) [Hämtad 2014-11-13].

Hälsningar,
Monika Boros

Besöksadress: Kristian IV:s väg 3
Postadress: Box 823, 301 18 Halmstad
Telefon: 035-16 71 00
E-mail: registrator@hh.se
www.hh.se